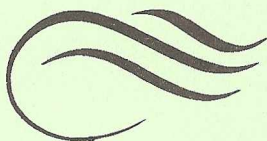

37.014.6 : 005.6(082)

467

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
Криворізький педагогічний інститут
Кафедра загальнотехнічних дисциплін та професійного навчання

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ: ДОСВІД ТА ІННОВАЦІЇ

Матеріали педагогічних читань,
присвячених пам'яті
керівника наукової школи
з проблем управління освітою,
доктора педагогічних наук,
професора Валерії Семенівни Пікельної

23 січня 2015 року

Кривий Ріг
2015

НАВЧАЛЬНЕ ПОРТФОЛІО ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ

kusl@ukr.net

Якість результатів навчання є одним з показників якості освітнього процесу взагалі, тому процес оцінювання одним із перших потребує перебудови й удосконалення. Особливо важливим є приділення уваги самоорганізації студентів у навчанні, чому, на нашу думку, сприяє систематична робота по створенню різних видів портфоліо. Його застосування перестало бути прерогативою творчих професій, адже нині активно застосовується у практиці вчителями.

Згідно сучасних підходів до розуміння провідної ролі особистості у навчанні, особливого значення набуває процес, а вже потім – результат. Як відмічають А.П. Чернявська та Б.С. Гречін, досить ефективними засобами, що дають можливість прослідкувати і оцінити динаміку процесу досягнення поставлених навчальних цілей, є моніторинг, рейтингове оцінювання, портфоліо. Накопичувальні оцінки дозволяють студентам формувати позитивне ставлення до навчання, оскільки це дає можливість продемонструвати їм те, як багато вони знають і вміють, замість того щоб фіксувати їх недоліки, що характерно для традиційних методів оцінки. Т.І. Краснова зазначає, що під розвивальним оцінюванням мають на увазі зворотний зв'язок зі студентами з приводу їх навчальних досягнень, передбачений для того, щоб допомогти їм поліпшити процес учіння [5].

Процес оцінювання результатів навчальної діяльності студентів може спричинити деякі труднощі, особливо це стосується дисциплін художньо-практичного спрямування. Дизайн одягу є одним із предметів фахової підготовки вчителів технологій зі спеціалізацією «Конструювання і моделювання одягу». На заняттях з навчального курсу «Дизайн одягу» отримання теоретичних знань поєднується з розвитком майстерності та творчого начала майбутнього учителя. Різноманітні об'єкти для виготовлення у різних техніках вимагають визначення більш точних критеріїв для оцінювання рівня їх виконання студентами. Саме розробка об'єктивних і точних критеріїв є першою умовою ефективності оцінювання результатів діяльності студентів, виражених у формі навчального портфоліо.

Портфоліо є неодмінним засобом накопичувального оцінювання при вивченні дизайну одягу. Професійна підготовка дизайнера, особливо практична, включає складання портфоліо різних рівнів починаючи зі вступу у навчальний заклад дизайнерського спрямування. Портфоліо дизайнера як таке у підготовці вчителів технологій має значення навчального портфоліо, за яким визначаються не тільки дизайнерські компетенції, але й успішність засвоєння окремих тем. Портфоліо у вигляді екзамєну ще не практикується, проте значну кількість балів у рейтингу студент може отримати завдяки змістовному повному портфоліо.

Портфоліо курсів не є самоціллю, а слугує свідченням ступеню досягнення поставленої перед самим собою мети. Тому важливо, щоб цілі роботи, сформульовані в процесі домовленості між студентом і викладачем, були відкритими і зрозумілими. І зафіксованими письмово. Після цього починається власне фаза роботи і накопичення. Хоча має значення кількість і багатоманіття зібраних свідчень (документів), все ж «зробити видимим свій шлях навчання» є досить важкою задачею. Адже у навчанні має значення не стільки саме портфоліо, скільки «портфоліо-процес», тобто його збирання, підготовка і саморефлексія, що пов'язана з відповідями того, хто навчається, на питання: «як я обдумував тему, організовував свою роботу, наскільки успішною була моя стратегія» тощо [2].

У підсумковому розгляді (роздумі, інтерпретації) над своїм портфоліо учень може зробити висновки на майбутнє. Для того, щоб учні могли оцінювати свою роботу окрім цілей

навчання повинні бути розроблені ясні стандарти і критерії оцінювання (в ідеальному випадку – разом з учнем) [2].

Портфоліо з дизайну одягу являє собою папку звітної документації, де зокрема можуть бути представлені: виконані творчо-пошукові завдання з тем, кольоровий круг-дисплей, аналіз моделей з колекцій відомих марок, презентації доповідей за питаннями для самостійного опрацювання, а також безпосередньо портфоліо з творчого проєкту по створенню капсульної колекції за обраною темою.

Зафіксовані в портфоліо результати навчально-творчої діяльності отримують своє оціночне (кількісне) вираження в рейтинговій таблиці – індивідуальній картці досягнень з курсу, яка є в кожного студента.

Рейтинг означає суб'єктивну оцінку явища за заданою шкалою. Рейтингова система передбачає визначення рівня оволодіння студентами змістом навчального матеріалу модуля, цілісного курсу, сформованість умінь і навичок [4].

Рейтингове оцінювання є обов'язковим у сучасній вищій освіті України. Проте, щоб отримана в підсумку вивчення курсу рейтингова оцінка не була «середнім арифметичним», а дійсно виражала рейтинг знань, умінь, компетентностей й студента – для цього необхідно розробити і використовувати у навчальному процесі схему оцінювання за кожне завдання з визначеними критеріями, можливими балами за види робіт, та трансформацію накопичених балів у підсумкову оцінку.

На основі узагальнення теоретичних досліджень та педагогічної практики ми виокремили умови успішності впровадження накопичувальної системи оцінювання при вивченні художньо-творчих дисциплін: об'єктивні і точні критерії оцінювання, що відповідають рівню вищої освіти; узгодженість бальної оцінки та рівнів виконання роботи; контроль і фіксація балів згідно затвердженого календарного плану; доступність і прозорість обчислення рейтингових оцінок для студентів. Норми оцінювання мають бути представлені у програмі навчальної дисципліни, звідки й кожен студент може дізнатися про них.

Отже, удосконалення підходів до оцінювання навчальних досягнень студентів з дисциплін художньо-творчого напрямку пов'язане із передбаченням прозорості цілей навчання, критеріїв та вимог до робіт, визначених у формі домовленості між викладачем і студентом. Тільки тоді накопичені завдяки оформленню портфоліо бали стануть не простою констатацією виконаних робіт, а основою для розвивальної оцінки і самоудосконалення всіх суб'єктів освітнього процесу – і студента, і викладача.

Література

1. Жак Девид. Организация и контроль работы над проектами / Девид Жак // Сборник рефератов статей по дидактике высшей школы. – Университетское образование: от эффективного преподавания к эффективному учению. – Белорусский государственный университет. Центр проблем развития образования. – Мн., Пропилей, 2001. – С. 121-134.
2. Загвоздкин В.К. Метод портфолио – нечто большее, чем просто альтернативный способ оценки [электронный ресурс]: www.childpsy.ru/lib/articles/id/10448.php
3. Краснова Т. И. Изменения стратегии оценивания учебной деятельности студентов: от приоритета оценки к приоритету учения / Т. И. Краснова // Сб. науч.-метод. статей «Оценивание: образовательные возможности». – Мн.: БГУ, 2006. – Вып. 4. – С. 48-64.
4. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник / А.І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2005. – 486 с.
5. Чернявская А.П. Современные средства оценивания результатов обучения: Учебно-методическое пособие / А.П. Чернявская, Б.С.Гречин. – Ярославль: Изд-во ЯГПУ. – 2008. – 98с.